

Runkrullar och politik

Feministisk pornografi: Intersektionella perspektiv och diskussion om begreppet

Louise Berg, Emelie Månsson, Erika Pohjanen
Kultur Samhälle och Mediegestaltning HT 09

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning	2
1.2	Material och urval	2
1.2.1	Intervjuer	2
1.2.2	Filmer	3
1.3	Begreppsdiskussion	3
1.3.1	Feminism	3
1.3.2	Pornografi	3
1.3.3	Mainstreampornografi	4
1.3.4	Feministisk pornografi	4
1.4	Disposition	4
2	Teori	5
2.1	Diskurs	5
2.2	Diskursanalys	5
2.3	Kritisk diskursanalys	6
2.3.1	Kritisk diskursanalys – metod	7
2.4	Intersektionalitet	9
2.5	Kännetecken för feministisk pornografi	10
2.6	Intervjuteknik	10
3	Bakgrund	12
3.1	Dirty Diaries	12
3.2	Pornografi	13
3.3	Pornografi och feminism	15
3.3.1	Feministisk pornografi i media	16
3.4	Intervjuer	19
4	Analys av <i>Body Contact</i> och <i>Authority</i>	22
4.1	<i>Body Contact</i>	22
4.1.1	Analys av <i>Body Contact</i>	23
4.2	<i>Authority</i>	27
4.2.1	Analys av <i>Authority</i>	28
5	Resultat	31
5.1	<i>Body Contact</i> , <i>Authority</i> och intersektionalitet	31
5.2	Vad kännetecknar feministisk pornografi utifrån filmerna?	33
5.3	Sammanfattning	35
5.4	Avslutande diskussion	36
	Litteratur	38
	Bilagor	41
	Bilaga 1 – Intervjufrågor	41
	Bilaga 2 – Dirty Diaries manifestot	42

1 Inledning

Sommaren 2009 uppmärksammade många svenska medier att filmproducenten Mia Engberg genom Svenska filminstitutet fått statligt stöd till att göra porrfilm, närmare bestämt feministisk porrfilm. *Dirty Diaries*, som filmen kom att heta, hade premiär hösten 2009. Filmen blev då åter igen uppmärksammad i media. Flera olika diskussioner kom att hållas samtidigt. Man frågade sig bland annat om det var rätt med statligt stöd till porrfilm, man resonerade kring vad feministisk porr var och man undrade om det överhuvudtaget gick att göra feministisk porr. Många röster blev hörda, men man nådde inget samstämmigt svar.

I samband med en seminarierie, som hölls under hösten 2009, som behandlade frågor om media och identitet började vi sinsemellan diskutera fenomenet *Dirty Diaries* och begreppet feministisk porr. Även vi frågade oss vad feministisk porr kan vara. Även vi frågade oss om det verkligen alls är möjligt att göra feministisk porr. Inom feminismen har det länge funnits ett tydligt motstånd mot porr. Att gå från att starkt kritisera porr till att plötsligt själv göra porr känns som ett långt steg att ta. I och med kritiken har det känts som att porr och feminism står väldigt långt ifrån varandra. Men de har en gemensam beröringspunkt – både feminism och pornografi är begrepp som går att tyda på många olika sätt, som skiftat betydelse genom tidernas gång och som betyder olika saker för olika personer i olika sammanhang. Att två så föränderliga begrepp slår ihop sig till ett – går det eller blir bara ännu mer svårtytt?

Dirty Diaries skulle, enligt skaparna av den, inte bara vara feministisk utan även queer och nyskapande. Om man ville göra nyskapande feministisk porr kanske man även har som ambition att ”nyskapa” feminismen? Feminismen har fått utstå kritik, bland annat för att vara ensidig när det gäller frågor om ”ras”¹/etnicitet samt kroppars funktionalitet.² Utifrån detta började vi diskutera kring om denna kritik var något man tagit upp eller problematiserat i *Dirty Diaries*-projektet. Kunde filmen ge exempel på feminism som problematiserade fler maktordningar än bara kön och sexualitet?

¹ Ras skrivs ”ras” för att understryka att vi inte menar att ras är ett uttryck för biologiska skillnader mellan människor utan istället ett uttryck för sociala skillnader

² Angående kroppars funktionalitet, se: Karin Ljuslinder, *Att vara kvinna och ha funktionshinder* samt

Denise Malmberg *Kvinna, kropp och sexualitet* (internetresurs, publicerad i elektroniska tidsskriften Humanetten 2002, besökt 2009-12-20)

Angående ”ras”/etnicitet, se: Pauline de los Reyes och Diana Mulinari, *Intersektionalitet* (Malmö: Liber, 2005) passim

Efter att ha diskuterat vitt och brett om och kring *Dirty Diaries* kom vi fram till att det vore intressant att dels undersöka vilka maktordningar som filmen problematiserar, dels vad som gör filmerna feministiska.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med vår uppsats är att undersöka ifall den feministiska pornografin, närmare den feministiska pornografin som *Dirty Diaries* är exempel på, problematiserar och synliggör andra maktordningar än kön, genus och sexualitet. Särkilt fokus kommer att ligga på huruvida maktordningar gällande just ras/ethnicitet, kroppars funktionalitet samt kroppsformer och utseende. Ett bisyfte är att undersöka begreppet ”feministisk pornografi” och försöka utreda vad det är.

Våra frågeställningar är:

- Ur ett intersektionellt perspektiv, vilka av följande maktordningar; ”ras”/ethnicitet, kropps- och skönhetsideal samt kroppars funktionalitet, synliggörs och/eller problematiseras i filmerna *Body Contact* (2009) och *Authority* (2009)?
- Om *Body Contact* och *Authority* är exempel på feministisk pornografi, vad kan då känneteckna feministisk pornografi utifrån dessa filmer?

1.2 Material och urval

Det materialet vi främst arbetat med är två av filmerna ur den feministiska porrfilmantologin *Dirty Diaries*. Nedan kommer vi förklara varför vi valt de filmer vi valt men också hur valet av artiklar och intervjuer vi använt i uppsatsen gått till.

1.2.1 Intervjuer

Tidigt i uppsatsarbetet skickade vi ett mail till de två personer som är uppskrivna som kontaktpersoner på *Dirty Diaries* hemsida. Vi berättade kort om vår uppsatsidé och skrev att vi var intresserade av att komma i kontakt med personer som regisserat filmer till *Dirty Diaries*. Efter ett par dagar fick vi svar från Marit Östberg som ville ställa upp på en intervju. Ungefär två veckor senare kom vi i kontakt med Pella Kågerman eftersom hon och en av oss uppsatsförfattare har en gemensam bekant. Vi frågade Pella Kågerman ifall hon var intresserad av att ställa upp på en intervju och hon svarade ja.

Vi fick inte svar från någon av de andra regissörerna och försökte inte heller kontakta någon av dem på annat sätt än via det första mailet. Eftersom det var Pella Kågerman och Marit Östberg som vi kom i kontakt med och som visade intresse för vårt projekt föll det sig naturligt att vi intervjuade dem och endast dem.

1.2.2 Filmer

Tidigt i uppsatsarbetet var idén att analysera dels intervjuer med personer som varit engagerade i skapande av *Dirty Diaries*, dels artiklar som skrivits om projektet, dels filmerna i sig. Det visade sig snart att denna ambition var för omfattande. Vi valde då att bara göra filmanalyser och att börja göra det på två av filmerna i antologin. Vi kände dock att de intervjuer vi genomfört var intressanta och användbara. Vi valde därför att göra analyserna av de filmer som personerna vi intervjuat regisserat. Detta för att vi kände att intervjuerna och filmanalyserna tillsammans kan skapa en intressant bild av fenomenet feministisk pornografi och ge ett ytterligare djup till *Dirty Diaries*.

Pella Kågerman har regisserat filmen *Body Contact* och Marit Östberg har regisserat *Authority*.

1.3 Begreppsdiskussion

1.3.1 Feminism

Feminism är en ism med många olika grenar. Det finns helt enkelt många olika feminism~~er~~, bland annat radikalfeminism, liberalfeminism och queerfeminism för att nämna några. När vi använder oss av begreppet feminism i denna studie utgår vi från Lena Gemzöes definition av feminism, där hon beskriver den minsta gemensamma nämnaren mellan alla feminismer, det vill säga de grundprinciper som förenar de olika feminismerna, i följande punkter:

1. En feminist är en person som anser att kvinnor är underordnade män och
2. att detta förhållande bör ändras.³

1.3.2 Pornografi

Pornografi är ett svårdefinierat ord. Det är ett ord som skiftat betydelse över tid och ett ord som olika personer har olika definitioner för. När vi talar om pornografi⁴ i denna

³ Lena Gemzöe, *Feminismer* (Stockholm: Bilda, 2004) s. 13

studie menar vi bilder eller texter vars huvudsakliga syfte är att verka sexuellt upphetsande. I bakgrundskapitlet beskriver vi begreppet närmare och tar även upp uppdelningen mellan mjuk- och hårdpornografi. I texten kommer vi tydligt markera när vi menar en särskild gren inom porren, exempelvis mjukporr.

1.3.3 Mainstreampornografi

Med mainstreampornografi menas i denna uppsats den pornografi som skapats främst för att göra ekonomiska vinningar, dvs. gå med vinst och främst är riktad till heterosexuella, främst yngre, män. Mainstreamporren består främst av heterosexuella bilder eller bilder av kvinnor som har sex med kvinnor men som ändå främst är riktade till en manlig publik.⁵

1.3.4 Feministisk pornografi

Då en betydande del av syftet med denna uppsats är att försöka komma närmare en definition av begreppet ”feministisk pornografi” är det svårt för oss att ge en tydlig definition av begreppet. När vi talar om feministisk pornografi i denna studie menar vi pornografi som definieras som feministisk av upphovsmännen till den.

1.4 Disposition

I nästa kapitel kommer vi att ta upp den teori som vi grundar uppsatsen på; Diskurs och diskursanalys samt kritisk diskursanalys, intersektionalitet och intervjueteknik. Vi beskriver även de metoder vi använt i studien.

Kapitel 3 är ett djupare bakgrundskapitel som sätter vår kommande analys i ett sammanhang. Den bakgrund till ämnet som tas upp här kommer även till viss del att diskuteras i resultatsdelen och slutdiskussionen. Viktigt att påpeka är dock att ingen analys av bakgrundsmaterialet kommer att göras, detta material kommer endast användas i analysen för att belysa de filmanalyser vi genomfört.

I kapitel 4 redovisas de analyser vi gjort av *Body Contact* och *Authority*.

I kapitel 5 redovisar vi resultatet av våra analyser. Resultatet är uppdelat i två delar som grundar sig i uppsatsen två frågeställningar. Analysresultaten följs av en sammanfattning av uppsatsen. Uppsatsen avslutas med en slutdiskussion där vi diskuterar kring feministisk pornografi.

⁴ Vi använder ordet porr som synonymt med pornografi.

⁵ Johanna Niklasson *Feministisk pornografi?* C-uppsats vid Forum för genusvetenskap och jämställdhet, Linköpings universitet (Linköping: Linköpings universitet, 2007), s 6

2 Teori

2.1 Diskurs

Begreppet diskurs kan definieras på olika sätt som tangerar varandra.⁶ Begreppet började användas av filosofen och idéhistorikern Michel Foucault som introducerade det för samhällsvetenskapen.⁷ Enligt Nationalencyklopedin är diskurs ”*i vetenskapliga sammanhang en helhet av sammanhängande uttryck, utsagor och begrepp, t.ex. den moraliska, den vetenskapliga eller den religiösa diskursen, eller formen hos en sådan helhet.*”⁸ Diskurs kan alltså ses som en språklig ordning, det vill säga det sätt man talar om en särskild fråga eller ett särskilt område. Som exempel kan man tänka på hur man talat om barnuppfostran vid olika tider i historien. I en inte allt för avlägsen tid var det accepterat med barnaga. Då *talade* man om barnuppfostran utifrån denna aspekt, barnuppfostringsdiskursen innehöll en acceptans och kanske till och med en uppmuntran till aga som ett bra sätt att uppfostra barn. Idag ser vi annorlunda på aga, det är förbjudet enligt svensk lag och inte accepterat i allmänhet. I dagens diskurs kring barnuppfostran *talar* man alltså om aga som ett förbjudet och mycket dåligt sätt att uppfostra barn. Idag är det knappt möjligt att tala om aga i positiva termer. Bara detta konstaterande; att det inte går att *tala* om aga i positiva termer är ett tecken på att dagens uppfostringsdiskurs utesluter aga. Man kan därmed säga att ”*diskursen är de regler och praktiker som gör meningsfulla yttranden möjliga*”⁹. I *Diskursanalys i teori och metod* (2000) definierar Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips diskurs som ”*ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen)*”.¹⁰

2.2 Diskursanalys

Diskursanalys är ett socialkonstruktionistiskt angreppssätt.¹¹ Inom socialkonstruktivismen som är en samhällsvetenskaplig inriktning, menar man att

⁶Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips *Diskursanalys som teori och metod* (Lund: Studentlitteratur 2000) , s 7

⁷ Simon Lindgren *Populärkultur*, (Malmö: Liber 2005)s 125

⁸ Nationalencyklopedin, under uppslagsordet *diskurs*, tillgänglig på <http://www.ne.se/diskurs>, besökt 2009-11-29

⁹ Lindgren, s. 125

¹⁰ Winther Jørgensen och Phillips, s. 7

¹¹ *ibid*, s. 11

verkligheten är socialt konstruerad. Man ställer sig kritisk till att företeelser skulle vara naturliga eller oundvikliga, istället uppkommer de genom mellanmännisklig interaktion och kollektivt handlande.¹² Det finns många socialkonstruktivistiska angreppssätt, diskursanalys är ett av många. Men alla angreppssätten har några gemensamma premisser, vilka Winther Jørgensen och Philips räknar upp. De menar att socialkonstruktivistiska angreppssätt har: en kritisk inställning till självklar kunskap, det vill säga att vår kunskap om världen inte kan ses som objektiv; en inställning till kunskap som historisk och kulturellt specifik, det vill säga att vår kunskap beror på vilken tid och vilken kultur vi befinner oss i och att den kan förändras över tid; att det finns ett samband mellan kunskap och sociala processer, det vill säga att kunskap uppkommer genom och i interaktion människor emellan; och att det finns ett samband mellan kunskap och social handling, det vill säga att i en den bestämda världsbilden som vi har kommer vissa handlingar att framstå som naturliga och vissa som omöjliga och/eller onaturliga. När man gör en diskursanalys utgår man därmed från dessa premisser.

Diskursanalyser går att göra på en mängd olika sätt. Winther Jørgensen och Philips pekar ut tre olika ingångar till diskursanalys: diskursteori, kritisk diskursanalys och diskurspsykologi. Dessa kan dock blandas och modifieras utifrån det den undersökning eller forskning man ska genomföra kräver.

2.3 Kritisk diskursanalys

Kritisk diskursanalys, eller CDA – Critical Discourse Analysis, är en gren inom diskursanalysen. CDA utvecklades av Norman Fairclough som 1989 publicerade boken *Language and Power* där han presenterade sina idéer kring den kritiska diskursanalysen. Fairclough menade två olika saker när han talade om CDA; dels menade han sitt eget välutvecklade angreppssätt, dels menade han kritisk diskursanalys på ett bredare plan, där många olika riktningar inom genren fick plats.¹³ Faircloughs egen kritiska diskursanalys är omfattande; den innehåller ”*en uppsättning filosofiska premisser, teoretiska metoder, metodologiska riktlinjer och specifika tekniker för språkanalys*”.¹⁴

¹² Nationalencyklopedin, under uppslagsordet *konstruktionism*, tillgänglig på <http://www.ne.se/konstruktionism> besökt 2009-12-01

¹³ Winther Jørgensen och Phillips, 66

¹⁴ Ibid

Det som skiljer kritisk diskursanalys från diskursanalysen i stort är främst tre aspekter. När du analyserar ett fenomen enligt CDA finns det mått av önskan att förändra en situation. Genom CDA förhåller man sig kritiskt till det man studerar och visar upp möjlighet till förändring. Det andra som skiljer CDA från annan diskursanalys är att man ser diskurser som både konstituerad (organiserad) och konstituerande (organiserande). Det vill säga att diskurser inte bara reproducerar, påverkar och förändrar kunskap, utan samtidigt också reproduceras, påverkas och förändras av andra diskurser. Alltså; diskurser påverkar varandra och påverkas även av andra sociala dimensioner. Vilket för oss vidare till den tredje aspekten som skiljer CDA från annan diskursanalys, nämligen att det finns element som inte är enbart diskursiva. Exempel på dessa kan vara ett politiskt systems struktur eller den fysiska struktur man följer när man exempelvis ska konstruera en motorväg.

Vi har valt att analysera filmerna i *Dirty Diaries* enligt den kritiska diskursanalysen av två anledningar. CDA passar särskilt bra när man ska analysera en kulturell yttring, som en tidningstext, ett tv-program etc.¹⁵ Den andra anledningen är att man genom CDA håller sig kritisk till det man studerar. Eftersom vi använder intersektionalitet som analysverktyg kommer vi ha en kritisk ingång till den hegemoniska feminismen.¹⁶ Intersektionalitetsanalysen och CDA tillsammans kan komma att understöda varandra när vi gör en kritisk analys av en feministisk kulturyttring.

2.3.1 Kritisk diskursanalys – metod

Faircloughs teorier och metoder har senare blivit omformade och utvecklade av andra. I vår analys utgår vi främst från Simon Lindgrens omarbetning av Faircloughs metod.¹⁷ Fairclough menade att varje språkbruk, i vårt fall filmer, är en kommunikativ

¹⁵ Ibid, s. 16

¹⁶ Uttrycket hegemonisk feminism används och undersöks i de los Reyes och Mulinari's bok *Intersektionalitet*, s. 78 – 88. Vår definition av begreppet utgår från den som de använder. de los Reyes och Mulinari använder begreppet hegemoni som ”en dominansform baserad på konsensusskapande och socialt sanktionerade överenskommelser om vad som är rätt, normalt och verkligt” (s. 79). de los Reyes och Mulinari förklarar vidare att de ”förhåller sig till feminismen som diskurs, det vill säga som ett artikulerat sätt att uttala sig och samtala om könsrelationer och om kvinnors underordning utifrån gemensamma antaganden om vad som är konstruktivt för könsmaktens ordning” (s. 80). de los Reyes och Mulinari vill med användningen av uttrycket hegemonisk feminism lyfta fram de motsättningar som finns ”mellan könsrelationernas differentierade karaktär och feminismens förankring i den vita, heterosexuella, välutbildade medelklassen” (s. 79). de los Reyes och Mulinari menar att den svenska feminismen är hegemonisk och att den positionerar sig mot ”den andra kvinnan” som inte är vit och medelklass. De menar alltså att man inom den hegemoniska feminismen (feminismen som diskurs) ser kvinnan som vit och inte problematiserar andra maktordningar.

¹⁷ Lindgren, s. 48f

händelse.¹⁸ Han menade vidare att varje kommunikativ händelse har tre dimensioner; den är en text (det vill säga något som kan läsas av en mottagare, exempelvis en litterär text, en bild eller en blandning av det språkliga och det visuella), den är en diskursiv praktik och den är en social praktik.¹⁹ Fairclough förespråkade att man analyserade sitt ämne på alla dessa områden. Analyserna av de tre olika dimensionerna skiljer sig från varandra och har olika fokus.

Det som ska ingå i en kritisk diskursanalys är en analys av de diskurser som artikuleras i produktionen och konsumtionen av det man analyserar.²⁰ En analys av dessa diskursers lingvistiska uppbyggnad.²¹ Samt en analys där man funderar över om den text (i vårt fall alltså de filmer) man analyserar reproducerar eller omstrukturerar den existerande diskursordningen samt vilka konsekvenser detta får.²²

Fairclough lägger stor vikt vid lingvistik och språk i sin teori och metod. Eftersom filmerna vi analyserar inte har särdeles mycket språk, den ena inget alls, i sig kändes det onödigt att problematisera just dessa frågor närmare. Vi vände vår blick mot den metod som Simon Lindgren skapat, och förespråkar. Denna metod ligger väldigt nära Faircloughs – man går in i analysen utifrån tre dimensioner; en textuell, en kontextuell och en sociohistorisk.²³ I den textuella dimensionen tittar man, precis som Fairclough förespråkar, närmare på själva texten – hur ser dess inre arkitektur ut?²⁴ I den diskursvisa dimensionen undersöker man texten textuella sammanhang, det vill säga dess relation till andra uttryck.²⁵ På den sociohistoriska nivån analyserar man texten i ett vidare sammanhang, utifrån dess sociala och historiska kontext.²⁶

Vi har i vår analys utgått från Simon Lindgrens uppdelning av de tre dimensionerna. Vi har i arbetet med analysen börjat med att analysera filmerna utifrån först den textuella, sen den kontextuella och avslutat med den sociohistoriska nivån. I själva analys texten frångår vi dock denna uppdelning och låter istället de tre dimensionerna belysa varandra och blandas.

¹⁸ Winther Jørgensen och Phillips, s. 74

¹⁹ Ibid.

²⁰ Ibid.

²¹ Ibid.

²² Ibid.

²³ Lindgren, s. 49.

²⁴ Lindgren, s. 49

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

2.4 Intersektionalitet

”Vi ser intersektionalitet som ett teoretiskt perspektiv som tvingar oss att se verkligheten med nya ögon och får oss att ifrågasätta förgiven taken kunskap om den sociala ordningen vi lever i”²⁷. Så skriver de svenska intersektionalitetsteoretikerna Paulina de los Reyes och Diana Mulinari i boken *Intersektionalitet* (2005).

Intersektionalitet är ett analytiskt verktyg och ett teoretiskt perspektiv som försöker synliggöra hur olika maktordningar samspelar och hur de inverkar på varandra. Intersektionalitetsperspektivet växte fram ur den antirasistiska kritiken av den ”vita” hegemoniska feminismen.²⁸ Feminismen fick utstå kritik för att den inte tog hänsyn till att kvinnor inte bara ingår i en patriarkal ordning, utan istället är inordnade under många olika maktordningar. Kritiken som riktades mot den hegemoniska feminismen handlade främst om att man inom den inte tog hänsyn till ”ras” och etnicitet. Med det intersektionella perspektivet kan man problematisera fler maktaxlar är kön, genus och ”ras”/eticitet. En vit bisexuell kvinna ur medelklassen med ett funktionshinder lever under andra förutsättningar än en svart heterosexuell kvinna ur arbetarklass utan funktionshinder och det är detta som intersektionalitet tar fasta på. I detta exempel ser vi förutom kön fyra andra kategoriseringar – ”ras”, klass, sexualitet och funktionsduglighet. Med ett intersektionellt perspektiv undersöker man inte hur de olika kategorierna påverkar en och en, istället undersöker man hur de samverkar. Intersektionalitet betyder därmed inte att man summerar olika maktstrukturer utan att man synliggör och problematiserar de sammanlänknings som konstituerar maktutövning och bevarar ojämställdhet.²⁹ Man menar att olika kategorier aldrig fungerar autonomt eller kan isoleras från varandra, utan att de istället samverkar i att skapa underordning.³⁰

När ett intersektionellt perspektiv används kan flera olika kategoriseringar undersökas. Förutom kön kan bland annat faktorer som ålder, hudfärg, geografisk placering, ens status som inflyttad eller infödd och språk tas upp. Vilka faktorer som tas upp i analysen beror på analysens kontext.³¹ I vår undersökning önskar vi undersöka hur

²⁷ de los Reyes och Mulinari, s. 23

²⁸ Ibid., s. 15

²⁹ Ibid., s. 24

³⁰ Katarina Lidman *Vilken kvinna* Examensarbete 15 hp i biblioteks- och informationsvetenskap Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås (Borås: Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås 2007) s. 18

³¹ Ibid.

kön/genus, ”ras”, etnicitet, kroppsform och funktionsduglighet visas upp i *Dirty Diaries*. Vi kommer därför endast titta närmare på just dessa faktorer. I analysen kommer vi sålunda undersöka hur de olika maktordningarna kön/genus, ”ras”, etnicitet, kroppsform och funktionsduglighet inverkar på varandra.

Det faktum att det intersektionella perspektivet vuxit fram ur kritik mot en hegemonisk feminism gör det ännu mer relevant att undersöka just svensk feministisk pornografi ur detta perspektiv. Om vi önskar se att det feministiska perspektivet fortsätter utvecklas på lång sikt är det viktigt att kritiskt granska den.³²

En intersektionell ingång tillsammans med en diskursanalytisk ingång kan fördjupa förståelsen för det man analyserar eftersom olika perspektiv kan leda till att man får olika insikter inom ett område vilket i sin tur kan skapa en bredare förståelse.³³

2.5 Kännetecknen för feministisk pornografi

I Toronto, Kanada anordnas varje år sedan 2006 en filmfestival för feministisk porr – *The feminist porn awards*. För att en film ska kunna få ett pris måste den uppfylla minst ett av tre kriterier;

1. A woman had a hand in the production, writing, direction, etc. of the work.
2. It depicts genuine female pleasure
3. It expands the boundaries of sexual representation on film and challenges stereotypes that are often found in mainstream porn.³⁴

Man skulle kunna se dessa kategorier som en definition av feministisk porr, eller i alla fall som ett försök eller ett förslag till en definition.

2.6 Intervjuteknik

Vi har utgått från boken *Forskningsintervju, Tekniker och genomförande* (2008) av Bill Gillham när vi utfört våra två telefonintervjuer. Den teori och den metod som vi valde att använda oss av fann vi i kapitlet *Telefonintervjuer, Den halvstrukturerade eller ostrukturerade telefonintervjun*. Intervjuerna används som bakgrundsmaterial och en fördjupning för att förstå filmerna *Authority* och *Body Contact* i *Dirty Diaries*. Vi gjorde

³² de los Reyes och Mulinari, s. 16

³³ Winther Jørgensen och Phillips, s 10

³⁴ http://www.goodforher.com/feminist_porn_awards, senast besökt 2009-12-19

därför en intervju med regissören Marit Östberg, *Authority*, och en intervju med regissören Pella Kågerman, *Body Contact*.

Då Marit Östberg bor i Berlin och Pella Kågerman i Stockholm så valde vi, på grund av distansen, att genomföra intervjuerna via telefon.

Innan intervjuerna genomfördes så hade vi mailkontakt med både Kågerman och Östberg så att båda parterna kunde ställa frågor och för att senare känna sig mer bekväma när vi genomförde intervjun. Enligt Bill Gillham i boken *Forskningsintervju, Tekniker och genomförande* ska man använda sig av ”förberedande samtal” och presentationsbrev där huvudrubrikerna anges, så att intervjupersonen känner sig tillfrågad om att medverka.³⁵ Vi ville skapa en så trevlig kontakt som möjligt innan intervjun gjordes för att på så sätt kunna få de bästa och ärligaste svaren. Eftersom intervjuaren och respondenten bara har den muntliga kommunikationen att förlita sig på, krävs det, ännu mer koncentration än vid en vanlig intervju.³⁶

Dagen innan intervjun skulle genomföras så skickades kort information av vad intervjun skulle handla om. Enligt Bill kan det vara till fördel att skicka frågorna (främst öppna) i förväg. Intervjupersonen kan då se intervjuens struktur och tappar inte lika lätt bort sina svar.³⁷ På detta sätt blir intervjupersonerna mer förberedda och ett mer direkt svar kan ges.

Vi hade genom mail bestämt vilken tid och vilken dag intervjuerna med både Kågerman och Östberg skulle genomföras. Det skulle ta cirka 30 min att göra respektive intervju. Att intervjupersonen samtycker till (och förstår) vad som förväntas utav dem är ett etiskt krav. De som kontaktas i detta syfte måste tillfrågas om när det är bäst att ringa dem. De måste också vara helt på det klara med hur lång tid en sådan intervju kommer att vara, och man måste hålla dig till denna tid.³⁸

Både intervjuerna gjordes av Louise Berg och innan respektive intervju gjordes så frågade vi om det gick bra för dem att vi spelade in intervjuerna för att kunna transkribera dem efteråt.

Det är ett grundläggande etiskt krav att intervjupersonen informeras om att intervjun kommer att spelas in.³⁹

³⁵ Bill Gillham *Forskningsintervju, Tekniker och genomförande* (Lund: Studentlitteratur, 2008), s. 142

³⁶ *Ibid.*, s. 144

³⁷ *Ibid.*, s. 146

³⁸ *Ibid.*, s. 145

³⁹ *Ibid.*, s. 146

Frågorna vi ställde skrevs så det skulle passa vårt syfte i uppsatsen och så att de även skulle passa de båda regissörerna. Vi utgick från nio grundfrågor.⁴⁰ Anledningen till att vi valde ut dessa frågor var för att vi utgick från att både Östberg och Kågerman var väl insatta i ämnet. Vi ville inte riskera att stressa fram deras svar samt att vi skulle missa viktiga sidospår där vi hade möjlighet att ställa följdfrågor på grund av tidsbrist. Under samtalet med Marit Östberg satt Erika Pohjanen och Emelie Månsson med och lyssnade. I slutet av intervjun fick de även möjlighet att ställa frågor.

De citat från intervjuerna vi nämnt i uppsatsen har vi redigerat bort upprepningar och stakningar för att det ska bli lättare att läsa.

3 Bakgrund

3.1 Dirty Diaries

Dirty Diaries är en feministisk porrfilmsantologi, producerad och initierad av filmskaparen och producenten Mia Engberg. Filmen hade premiär i september 2009. Antologin består av tolv olika kortfilmer filmade med mobiltelefonkamera. Filmerna har olika regissörer vilka alla definierar sig själv som kvinna. Filmerna är mycket olika varandra, vissa är mer sexuellt explicita medan andra visar upp mindre direkt sexuella scener. Projektet *Dirty Diaries* syftade till att omdefiniera porren och göra den queer, feministisk och nyskapande.⁴¹ I skapande av *Dirty Diaries* fick alla regissörer följa två regler:

1. Ingen får komma till skada under inspelningen
2. Alla medverkande måste vara över 18 år⁴²

Förutom de två reglerna är filmerna skapade utifrån ett manifest om nio punkter.⁴³ En av punkterna lyder ”Beautiful the way we are” och handlar om att man inte ska bry sig

⁴⁰ Se Bilaga 2

⁴¹ Svenska Filminstitutets filmdatabas, <http://www.sfi.se/sv/svensk-film/Filmdatabasen/?type=MOVIE&itemid=66210&ref=%2ftemplates%2fSwedishFilmSearchResult.aspx%3fid%3d1225%26epslanguage%3dsv%26searchword%3dDirty+Diaries%26type%3dMovieTitle%26match%3dBegin%26page%3d1>, besökt 2009-12-20

⁴² Ibid.

⁴³ Se Bilaga 4, *Dirty Diaries manifesto*

om rådande skönhetsideal.⁴⁴ En annan punkt heter ”fight for your right to be horny”.⁴⁵ Här vill man uppmuntra kvinnor att våga vara kåta på sina egna villkor.

3.2 Pornografi

”*Trots att pornografi funnits i massproducerad form i 150 år är den inte lätt att definiera som kategori.*”⁴⁶ Meningen finns i en artikel av medieforskaren Anja Hirdman. Hirdman pekar på de svårigheter som finns med att hitta en definition av ordet pornografi, bland annat att vi värderar bilder och texter olika från olika tider, att porr i olika medier ser olika ut och att egna värderingar ofta blir en del av definitionen. I Sverige är ordet pornografi relativt modernt, det dyker upp i Svenska Akademiens Ordlista för första gången 1891.⁴⁷ Ordet pornografi kommer egentligen från en sammansättning av två gamla grekiska ord – *porne* som betyder hora, sköka, kvinna till salu samt ordet *grafi* som betyder skildra.⁴⁸ Pornografi betyder från början alltså ungefär skildrandet av en prostituerad kvinna. Ordet har dock förändrats och enligt SAOL idag betyder pornografi ”*sexuellt retande framställning i ord eller bild*”.⁴⁹

Men de definitioner av begreppet som ordlistorna ger är inte helt oproblematiske. Ordet pornografi har, som exemplen från SAOL visar, skiftat betydelse under tidens gång. På samma sätt har det man tolkat som pornografiskt skiftat. En bild som för femtio år sedan skulle klassats som porr behöver inte göra det idag eller tvärt om. Ett sätt att hantera definitionsproblematiken är att dela upp pornografi i två delar; mjukporr och hårdporr. Mjukporr är då alla de bilder som ska ge oss sexuella associationer, exempelvis bilder på lättklädda kvinnor i reklam.⁵⁰ Denna typ av bilder skulle kanske inte i vardagligt tal kallas för pornografi.⁵¹ I vardagligt tal menar man snarare hårdpornografi när man talar om porr.⁵² Med hårdpornografi menas mer explicit

⁴⁴ *Dirty Diaries* hemsida, <http://www.dirtydiaries.se/> besökt 2009-12-20

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Anja Hirdman, ”Medialiserad sexualitet” i ”Kapitel: Sex och medier” i *Vad har mitt liv med Lilja att göra?*, red. Ola Florin, Daniel Lundquist, Eva Stenstam, Klas Viklund (internetresurs, publicerad 2004, besökt 2009-12-20), s. 145

⁴⁷ Då med definitionen ”ohöljd otillständig framställning av förhållanden o. handlingar som höra till sexuallivet”.

⁴⁸ Mattias Andersson *Porr – en bästsäljande historia* (Stockholm: Prisma, 2005) s. 64S

⁴⁹ Svenska akademins ordlista, uppslagsord *pornografi*. Tillgänglig på <http://www.svenskaakademien.se/web/Ordlista.aspx>, besökt 2009-12-17

⁵⁰ Anja Hirdman, ”Medierna och den pornografiska förtjusningen” i *Koll på porr – skilda röster om sex, pornografi, medier och unga* (Stockholm: Medierådet, 2006) s. 74ff

⁵¹ Ibid.

⁵² Ibid.

sexuella bilder, t.ex. på erigerade penisar eller samlag.⁵³ En viktig skillnad mellan mjuk- och hårdporren är dock att hårdporren ger anspråk på att vara verklig.⁵⁴

Något som många av de som forskar om pornografi är överens om, en känsla som säkert många andra också delar, är att porren breder ut sig mer och mer.⁵⁵ Något som kan peka på denna utveckling är att när man under våren 2006 sökte på ordet ”porn” på Google fick man ca 90 500 000 träffar.⁵⁶ Gör man samma sökning idag, i slutet av 2009, får man 218 000 000 träffar.⁵⁷ Att denna ökning varit påtaglig märker man bland annat av att det förekommit en allmän debatt kring frågor om sexualisering av det offentliga rummet.⁵⁸ Denna utveckling kallas ofta mainstreaming.⁵⁹ Det finns idag en allmänt accepterad utvecklingsbeskrivning av pornografin; det är den danska forskaren Anette Dina Sørensen som formulerat processen.⁶⁰ I ”*Sex överallt, typ?!*” (2006) beskriver Lotta Löfgren-Mårtenson och Sven-Axel Månsson Sørensens teori.⁶¹ Utifrån deras beskrivning kan man säga att Sørensen menar att mainstreamingen av pornografin satte igång på grund av tre olika men samverkande processer. Den första tendensen är att tillgången till porren växt i både utbud och tillgänglighet. Detta menar Sørensen beror på Internet. Idag kan man konsumera porr i princip vartsomhelst, närsomhelst och hela tiden vara anonym. För det andra pekar Sørensen på att det blivit mer rumsrent med pornografi. Gränserna för vad som ses som ”snuskigt”, obscen eller ”dåligt” har flyttats i takt med att massmedia visat större intresse, mer porr har helt enkelt blivit accepterad. Den tredje tendensen är att fragment av pornografin smugit sig in i populärkulturen och blivit en del av språket ibland annat musikvideos och modemagasin.⁶²

Pornografin har alltså ökat de senaste åren och även blivit en mer accepterad företeelse i populärkultur.⁶³ Men trots detta är det svårt att hitta exakta uppgifter

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ *Koll på porr – skilda röster om sex, pornografi, medier och unga* (Stockholm: Medierådet, 2006) passim

⁵⁶ Marcus Peterson ”*Porr är till för dem som vill se det – vill du inte se porr så titta inte*” C-uppsats, socialarbetet med barn och unga, Socialhögskolan (Stockholm: Socialhögskolan, 2006), s 18

⁵⁷ Ibid. 2006 fick man 399 000 träffar på det svenska ordet ”porr” medan man i slutet av 2009 får ca 2 500 000 träffar då vi författare gjorde samma sökning.

⁵⁸ Maria Bergström, ”Vad är normalt?” i *Koll på porr – skilda röster om sex, pornografi, medier och unga* (Stockholm: Medierådet, 2006) s. 10

⁵⁹ Lotta Löfgren-Mårtenson och Sven-Axel Månsson, ”*Sex överallt, typ?!*” - om unga och pornografi” (Stockholm: Gothia, 2006) s. 26

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid., 26f

⁶² Ibid.

⁶³ Daniel Lundquist, *Pornografins roll i samhället* i ”Kapitel: Sex och medier” i *Vad har mitt liv med Lilja att göra?*, red. Ola Florin, Daniel Lundquist, Eva Stenstam, Klas Viklund (internetresurs, publicerad 2004, besökt 2009-12-20), s. 26

gällande porr. När pornografins innehåll diskuteras handlar det främst om hur kvinnan respektive mannen visas upp i bild, exempelvis vems kön som visas och vem som får orgasm. Undersökningar som handlar specifikt om handling eller scenarier i filmer är betydligt svårare att hitta.⁶⁴ En allmän uppfattning är dock att en stor del av dagens porr är gjord av män, för män, men det blir allt vanligare att kvinnor skapar porr.⁶⁵ Man kan även se att i den hårdporr som undersökts visas kvinnor och män upp på olika sätt. Generellt sett ligger fokus i porren på mannens erigerade kön och utlösning, hans lust visas upp genom dessa bilder. Kvinnans lust får istället uttryckas genom ljud, rörelser med händer, eller liknande. Mannens utlösning är filmens klimax, den är ofta avslutningen av scenen eller filmen och synliggörs så mycket det går. Mannen tittar aldrig in i kameran, till skillnad från kvinnan som ofta gör det.⁶⁶

Vi kan alltså se att kvinnor och män visas upp på olika sätt inom en stor del av pornografen. Detta är en av anledningarna till att pornografi varit ett omdebatterat ämne inom feminismen, vilket ska diskuteras i nästa kapitel.

3.3 Pornografi och feminism

Sedan 1960-talet har pornografi varit ett omdebatterat ämne inom feminismen. Ledande under just 60-talet var liberalfeminismens åsikter.⁶⁷ Yttrandefriheten var grunden för argumentationen och man verkade snarare mot censuren än mot pornografi.⁶⁸

På 1970-talet vände vindarna. I slutet av decenniet började radikalfeministiska röster att höras. Två av de tongivande debattörerna var feministen Andrea Dworkin och juristen Catharine MacKinnon.⁶⁹ Mannens våld mot kvinnan sågs som en av de främsta anledningarna till kvinnans underordning och man började nu tala om att man inte kunde ställa sig utanför den patriarkala ordningen.⁷⁰ Tanken var att om vi lever i ett patriarkat följer detta oss ända in i sovrummet. Pornografen problematiserades och sågs på med mycket negativ blick. Man menade att pornografen exploaterade kvinnokroppen och kvinnans sexualitet samt att den objektifierade kvinnan.⁷¹ I pornografen fanns kvinnan bara till för mannens njutning. En slogan som blev känd under denna tid

⁶⁴ Ibid. s. 143

⁶⁵ Peterson, s.13

⁶⁶ Bergström, s. 14

⁶⁷ Thomas Johansson och Nils Hammarén, ”Genus, makt och pornografi – ungdomars attityder och förhållningssätt till porr” i *Koll på porr – skilda röster om sex, pornografi, medier och unga* (Stockholm: Medierådet, 2006) s. 29

⁶⁸ Ibid., s. 30

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Niklasson, s. 8

myntades av feministen Robin Morgan, den löd ”pornography is the theory, rape is the practice” (”pornografin är teorin, våldtäkt är praktiken”).⁷² Man menade att pornografin alltid visade upp ett övergrepp eftersom den patriarkala ordningen var närvarande i skapandet av porren. Resonemanget blev då att pornografin erotiserar kvinnors underordning eftersom den visar upp en patriarkal ordning som något sexuellt upphetsade. Män lärde sig därmed genom porren att sammankoppla en orättvis maktbalans med sex, de lärde sig att tända på sin egen överordning och kvinnans underordning.

Det var dock inte alla som delade radikalfeministernas syn på pornografi. I början av 1990-talet började man höra röster för pornografin. Thomas Johansson och Nils Hammarén beskriver hur filmprofessorn Linda Williams bok *Hard Core* (1989) kritiserade radikalfeminismen.⁷³ Williams argumenterade för att pornografin kunde verka frigörande för kvinnor och hon höll upp porren som en möjlighet till att utvidga den sexuella mångfalden.⁷⁴ Samtida med Williams var queerrörelsen med bögar, flator bi- och transsexuella i förgrunden och *the sex radicals* som organiserade bland annat sexarbetare och s/m-utövare.⁷⁵⁷⁶ Dessa grupper stod för en öppnare attityd gentemot sex i alla möjliga olika former, bland annat pornografi. Man menade att sexuell frihet var en viktig del av kvinnans frigörelse. Istället för att porr nödvändigtvis var ett uttryck för kvinnans underordning kunde kvinnan använda den i sin egen frigörelseprocess, bland annat genom att få visa upp en fri sexualitet. Denna nya ingången till pornografi inom feminismen kom att ibland talas om som sex-positiv feminism.⁷⁷

Viktigt att påpeka är att olika åsikter om porr ständigt funnits inom feminismen, men vid olika perioder har olika ingångar fått olika mycket uppmärksamhet och varit olika mycket tongivande.

3.3.1 Feministisk pornografi i media

Debatten kring feministisk pornografi har aktivt pågått de senaste åren i media och då inte minst på Internet och i tidningar. Regissören och dokumentärfilmaren Mia Engberg har omnämnts ett otal gånger i debatten och hennes feministiska porrfilmsprojekt har uppmärksammats gång på gång. Många olika åsikter har hörts, då bland annat i

⁷² Johansson och Hammarén, s. 30

⁷³ Ibid., s. 31

⁷⁴ Ibid.

⁷⁵ s/m står för sadism/masochism

⁷⁶ Gabriella Håkansson, ”Om pornografi” i *Res Publica* Tema: Om pornografi (1999: nummer 43, maj), s. 41f

⁷⁷ Se bl.a. http://en.wikipedia.org/wiki/Sex-positive_feminism

debatten om huruvida Svenska filminstitutet gjorde rätt när de bidrog med 350 000 kronor⁷⁸ till Mia Engbergs filmantologi *Dirty Diaries*.

Mia Engberg berättar i en artikel på internetsidan *Newsmill* att hon innan sitt projekt *Dirty Diaries* gjorde ett försök till feministisk porr i form av en film där kvinnor fick filma sig själva när de fick orgasm. Detta fick otroligt starka reaktioner. En kommentar var: ”*Fan vad fula dom är, kunde de inte ha sminkat sig åtminstone.*”⁷⁹ Mia menar att dessa kommentarer vittnar om att vi fortfarande lever kvar med den gamla föreställningen om att kvinnan och hennes sexualitet i första hand bör behaga betraktaren.⁸⁰

I konsthistorien har bilden av kvinnan målats upp av mannen och bilden av kvinnan har också givits åt mannen. Den kvinnliga sexualiteten har begränsats till ett antal identiteter som passar det patriarkala systemet (det manliga konstnärsegot) horan, hustrun, modern musan. Denna uråldriga syn ville Mia ändra på då hon genomförde sitt filmprojekt *Dirty Diaries*. Hon ville inte skapa denna bild i ett vinstsyfte och inte för att behaga mannens öga, utan hon ville ge nya bilder av kvinnan och hennes sexualitet, undersöka hur kvinnans blick på sig själv ser ut.⁸¹ Mia ville också filma känslan istället för hur det ser ut, att filma inifrån istället för utifrån.⁸²

Mia har själv varit aktiv porrmotståndare och krossat porrbutikens skyltfönster, men hon kom sedan till en punkt då hon kände att det bara blev destruktivt att definiera sig mot någonting. Mia beskriver det som ett egenförtryck att fokusera på vad män och patriarkatet gör, därför ville hon göra något hon var för istället. De traditionella porrfilmskådespelarna tycker hon har blivit så stereotypiserade att de nästa är asexuella, inget som hon själv blir upphetsad av. Hon vill göra alternativ porr som är upphetsande för olika typer av människor och porr som också är tankeväckande och jämställd.⁸³ Mia Engberg har fått mycket kritik för sina porrfilmsprojekt, främst från feminister som tycker att hon exploaterar kvinnokroppen ännu mer. Men Mia anser att den feministiska porr som produceras idag är ett resultat av många generationers kamp för frigörelse och jämlikhet.⁸⁴

⁷⁸ Anna Frey, ”Intervju med Mia Engberg: Feministisk porr vill skaka om” *Dagens Nyheter* 2009-07-25, publicerad på www.dn.se

⁷⁹ Mia Engberg, *Fler kvinnor borde göra porrfilm*, Tillgänglig via: www.newsmill.se

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Mia Engberg, *Fler kvinnor borde göra porrfilm*

⁸² Re:public service, nr 12 2009

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Marit Östberg, *Nu kör vi!* (Internetresurs, publicerad 2009-09-21, senast besökt 2009-12-20)

Marit Österberg, som har regisserat filmen *Authority* i filmantologin *Dirty Diaries*, skulle beskriva sitt eget porrprojekt genom delar av de feministiska slagord som under 70-talet växte fram. ”Vad vi vill är, att alla kvinnor ska förstå vikten av att uttrycka sig själv och sin egen sexualitet på sina egna villkor”.⁸⁵ Dessa ord är tagna från ett tal som feministen, och en av grundarna till Lesbisk front, Eva Bohlin höll den 8 mars 1976. Under denna tid var det viktiga, för framför allt lesbiska feminister, att identifiera sig som kvinnor och visa sin sexualitet och sina kroppar. Det viktigaste slagordet var, enligt Eva Bohlin: ”Krossa kapitalet, krossa porrindustrin”. De ville själva skapa sina psyken och sina kroppar. Under 70-talet fanns en naturlig nakenhet som inte finns kvar idag, vi ser helt andra bilder gällande kroppslighet.⁸⁶

Till konsumenterna av mainstreamporr ges en bild av hur kroppar bör se ut och hur man ska agera vid sexuellt umgänge, resonerar Carin Franzon, initiativtagare till nätverket Postporn. Detta leder till att, främst ungdomar, inte känner sig behagade med sin egen kropp och får en skev bild av hur sex bör fungera. Killarna ska vara hårda och djuriska medan tjejerna ska vara passiva och ett mottagande objekt som vill bli penetrerande i timmar, fortsätter hon.⁸⁷ Carin menar också att genom att visa en begränsad sexualitet och berätta hur man ska se ut och vara, sätter man galler över sexualiteten. Med Postporn vill de befria detta synsätt genom att visa upp något vått och fantastiskt, något bejakande och positivt.

Postporn skapades år 2006 för att samla in ny och bra porr i form av bilder, filmer eller texter. Snabbt fick nätverket många medlemmar och utställningar anordnades. De vill i framtiden bidra till att det görs ”kravmärkt” porr.⁸⁸

Filmvetaren Ingrid Ryberg, som regisserat en av de 12 filmerna i *Dirty Diaries*, menar att det idag, inom feministpornografin, handlar om att dramatisera nakenhet, än att som under 70-talet bejaka den håriga och naturliga kroppen. Vi har idag inte längre tillgång till föreställningen om en naturlig kropp, kanske är den för dekonstruerad, fortsätter hon.⁸⁹

Idag har filmmediet fått en ny betydelse genom Internet och enkel teknik. Det går att göra film för en liten summa pengar och offentligheten är lättillgänglig. Det är en av anledningarna till att queer porr har nått framgång. Detta fenomen är störst i USA där

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Carin Franzon, ”Positiv porr som släpper på det kravfyllda”, *Sydsvenskan*, 2009-08-1, publicerad på www.sydsvenskan.se

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ Österberg, *Nu kör vi!*

det till och med finns en försäljningsmarknad och därför kan den kallas för mainstreampornografi. I Europa har den queera porren en mer do-it-yourself-anda där man skapar alternativ porr med billig teknik och sökande estetik. Det finns också många forum där detta ämne diskuteras och hyllas, där filmer visas och problematiseras. Porrfilmsfestivalen i Berlin är ett av dessa forum där porrfilmsskapare samlas för att dela tankar och idéer.⁹⁰ I Kanada delas pris ut till feministiska porrfilmsskapare under festivalen *Feminist porn award*.⁹¹

I och med queerrörelsens intåg råder det idag inte ett krig mellan könen utan ett krig mellan stereotypa könsroller, menar Marit Österberg.⁹²

3.4 Intervjuer

Nedan följer sammanfattningar av intervjuerna med Marit Östberg och Pella Kågerman. Intervjun med Marit Östberg gjordes tisdagen den 17 november och intervjun med Pella Kågerman gjordes fredagen den 27 november. Intervjuerna handlar om hur de tänker kring feminism och pornografi och kring deras filmer *Authority* och *Body Contact* som ingår i den feministiska porrfilmsantologin *Dirty Diaries*.

Både Marit Östberg och Pella Kågerman är medvetna om att deras filmer, och hela *Dirty Diaries*, är väldigt normativa; kropparna och aktörerna som syns i filmerna är till största del vita⁹³, slanka och unga. Båda anser även att det här är ett problem. De förklarar att anledningarna till att *Dirty Diaries* har blivit så homogen är för det första att det var väldigt svårt att hitta skådespelare och för det andra att regissörerna tillhör den grupp människor som de gör. Med att ”tillhöra samma grupp av människor” menar Pella Kågerman och Marit Östberg att alla deltagare mer eller mindre tillhör en vit medelklass.

Ja de som har möjlighet att förändra och liksom stå i fronten i vad som gäller queerfrågor och då framförallt porr då är ju sådana som jag, de är ju vita och kommer ifrån någon sorts medelklassbakgrund.

säger Marit Östberg. Pella Kågerman anser också att en av anledningen till varför projektet blivit så homogent är valet av regissörer. Regissörerna i *Dirty Diaries* är

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ Re:public service, nr 12 2009

⁹² Österberg, *Nu kör vi!*

⁹³ Med vitt syftar vi på hudfärgen på de karaktärer som deltar i projektet.

personer som identifierar sig som kvinnor, i ungefär samma ålder och bekanta, eller bekantas bekanta, med producenten Mia Engberg. Marit Östberg påpekar att blandningen av regissörer gällande sexualitet blev bra: ”*Alltså just vad det gäller sexuella praktiker och sexualitet och så här, både heterorepresenterat och trans, alltså könsöverskridande sex och flatsex.*”

Både Östberg och Kågerman påstod att det i *Dirty Diaries*-projektet var viktigt att en kvinna stod bakom kameran, att det blev en kvinnas bilder som visades upp.

Anledningen till varför *Body Contact* och *Authority* gjordes skiljer sig en del. Pella Kågerman som är regissören bakom *Body Contact* berättar att hon ville ställa frågor kring makt med filmen:

att det hela tiden är någon som har makten... över situationen och över den andra personen... Men att det också skiftar och just det här med att även den som betraktar och inte väljer att stänga av också har i viss mån också makt... Det som jag var mest intresserad av och det som blev lite av problematiserande av hela projektet och det här att man som tittare. Det är många som har trott att det här inte är skådespelare och så där och att man ändå då väljer att fortsätta titta på en snubbe som eller en situation som en av partnerna verkligen inte är med på i varje fall inte till en början att man att man ändå också har ett ansvar som tittare.

Body Contact börjar med att två kvinnor har en dominant position över en man. Maktförhållandet ändras i samband med att mannen och en av kvinnorna har sex och mannen hamnar i en maktposition över kvinnan han har sex med. Först hade Kågerman tänkt att den nu underordnade kvinnan inte skulle få tillbaka makten efter sexet. Men Kågerman valde att låta kvinnan skratta och förlöjliga mannen genom att imitera han sexuella beteende efter sexet avslutats och mannen gått och maktbalansen återställs därmed.

När vi frågar om Pella Kågerman om hon tror att det hade sett annorlunda ut om det var män som varit med och gjort feministisk porrfilm svarar hon att hon inte visste om att *Dirty Diaries* skulle komma att klassas som just en *feministisk* porrfilm till att börja med. Hon säger även att hon inte är speciellt förvånad över att antologin blev just feministisk porr, men det var inte hennes tanke med *Body Contact*. Tanken med den var att visa makt och ge tittarna en tankeställare – vad är en filmtittares ansvar när hon/han ser på något som uppenbart inte sker på lika villkor? Pella Kågerman är därför lite

kluven till om *Body Contact* verkligen kan kallas för porrfilm. Den är kanske snarare är en film med mycket sex där historien är viktigare än själva sexet.

Marit Östberg berättar att hon hade ett tydligt mål med filmen hon producerat:

Jag vill först och främst att det ska finnas mer lesbisk och queer porr där ute som gestaltar olika sorters sexualitet” och en tydlig målgrupp; ”en urban... queerkultur som jag tycker behöver mer gestaltning av sex alltså sådana som mig tänkte jag på.

Om kroppsnormer resonerar Marit Östberg att det fortfarande är väldigt svårt att få människor som inte ingår i den vita, slanka, unga och icke-funktionshindrade mallen att ställa upp i porrfilm:

Det är ganska svårt att förändra kroppsnormer just för att jag måste helt enkelt ta från den värld som ligger närmast mig och de som vågar visa sina kroppar. Det behövs så mycket mer queer porr och andra sorters sätt att gestalta kroppar.

Hon hoppas att fler kommer att vilja producera denna typ av porrfilm. Hon menar

att göra porr handlar också för mig om att utforska sex och sexualitet, i att jag i processen och görandet också kommer i kontakt med sexualitet som jag annars inte skulle kommit i kontakt med, eller tänka kring olika scenarier att det öppnar dörrar för mig och att då försöka att göra en porrfilm som skulle söka sig till andra sorters kroppar än vad jag omger mig av i min vardag skulle ju göra mycket för mig personligen också tror jag faktiskt.

Östberg definierar pornografi som ”*sex på film, bilder på sex*” medan Kågerman definierar det som ”*runkrulle... en film som ändå på något sätt har till syfte att hetsa upp betraktaren*” Om ordet feminism säger Kågerman att det är ”*jämställdhet mellan könen*”. Östbergs definition av feminism är nära relaterat till förändring; ”

Vad som är viktigt med feminism är att man har ett kritiskt öga, man är intresserad av att förändra och söka nytt. Och det att förändra det beror ju på vart man befinner sig och vad man tycker är viktigast att förändra.

Om feministisk porr påpekar hon att ”*Om jag gör en feministisk porrfilm så ser den inte ut på samma sätt som om en tvåbarnsmamma, gift med en man, skulle göra en.*” På frågan om vad som är feministisk porr svara Kågerman

säger man att det är feministisk porr så är det feministisk porr... jag vet inte om jag tycker mig se något i alla de här filmerna som säger att det här det har de gemensamt och därför är det feministisk porr, inte mer gemensamt än titeln och typsnittet

På frågan om hur hon vill att pornografin ska se ut i framtiden svarar Pella Kågerman:

Jag känner inte att jag lyckades, jag tog ju på något sätt en safe väg genom att vara lite allmän på något sätt avståndstagande, jag försöker inte vara jättesexig i min film eller upphetsande eller så här. Utan den är ju kanske mer intellektualiserad eller rolig och man kan gömma sig bakom det. Jag försöker verkligen tänka på vad som gör mig upphetsad och jag känner att jag verkligen inte lyckas nå fram till det och det är rätt tragiskt att jag verkligen är förblindad av en massa samhällsnormer och bilder. Och att det är väldigt svårt att alltså just idag veta om det finns alltså en stor skillnad i vad man som kvinna blir upphetsad över. Vi är så präglade av den tid vi lever i och jag kände inte att jag var tillräckligt modig eller att jag har för många sociala spärrar även inför mig själv att jag inte riktigt pallade eller kände att jag liksom nådde fram till någon sorts sanning om vad som gör mig mest upphetsad. Ja, jag vill se en som verkligen gör mig upphetsad för det måste jag säga att det är det ingen i *Dirty Diaries* som gör.

4 Analyser av *Body Contact* och *Authority*

Nedan kommer vi att presentera och analysera filmerna *Body Contact* och *Authority*. I våra analyser kommer vi att diskutera de maktordningar vi valt att titta närmre på var för sig. Vi kommer att utgå ifrån den diskursiva modell Lindgren förespråkar. Efter vår analys av olika maktordningar kommer vi att diskutera vad denna film kan säga om feministisk pornografi.

4.1 *Body Contact*

Filmen *Body Contact* har tre skådespelare varav två är med i bild, en kvinna och en man. Den tredje personen, en kvinna, håller i kameran. Det går att anta att denna historia utspelar sig hemma hos en av kvinnorna. Mannen kallas i filmen för skåningen eller Lex Lutor, kvinnan som filmar heter Pella och den andra kvinnan namnges inte.

Filmen börjar med att de två kvinnorna sitter framför en dator och chattar med en Lex Lutor, då han också har sin webbkamera igång. Kvinnan i bild frågar om han har möjlighet att ”visa lite mer”, om han kan ställa sig upp. Webbkamerabilden filmas, där skåningen visar upp sin penis. Han frågar om den är godkänd och kvinnan i bild svarar

”Ja, den är jättefin. Vi ses imorgon då.” När de har sagt hejdå fnissar kvinnorna och säger ”Det är asbra”. Därefter introduceras namnet på filmen ”*Body Contact*”.

I nästa scen möter kvinnorna upp skåningen i trappuppgången och de presenterar sig. Stämningen när de möts är väldigt obekvämt. Pella förklarar hur hon vill lägga upp scenerna och de åker upp i hissen. Skåningen ger ett misstänksamt intryck och undrar frågande vad de ska ha filmen till. Kvinnan i bild svarar ”*Det är ingen stor grej, filmen är bara för vår egen skull*”. Skåningen är fortfarande väldigt skeptisk och stämningen är tryckt. Kvinnan i bild kysser skåningen när de fortfarande är i hissen, tills han säger att han har jättesvårt att slappna av. Han kommenterar att det känns jättekonstigt och att han inte längre vill vara med, men Pella insisterar och säger ”*Kan vi inte prova det här, för det är något som vi verkligen har tänkt på.*” Till slut lyckas de övertala skåningen att följa med in i lägenheten. Väl inne sätter sig kvinnan och skåningen på sängen, stämningen är fortfarande obehagligt tryckt. Han säger ändå att situationen känns mer okej. Pella räknar ner till första tagning. De lägger sig i sängen och kvinnan börjar kyssa skåningen och han känner försiktigt på hennes bröst. De klär av varandra och skåningen lägger sig över kvinnan och börjar penetrera henne med sin penis. Han frågar om det är skönt men stämningen känns fortfarande stel. Hon vänder på sig och han penetrerar henne bakifrån istället. Skåningen frågar Pella om det ser bra ut och hon svarar ”*Ja, det blir bra*”. De fortsätter sexakten i samma ställning och skåningen blir mer och mer upphetsad. Han frågar henne om hon är glad att han kom och trycker samtidigt sin kropp våldsamt mot hennes. Hon svarar obekvämt ”*Ja, jätteglad*”. Skåningen beordrar henne att stöna lite. Hon börjar stöna, och han ger av ett ljud likt en frustande tjur och fortsätter att penetrera henne hårt. När akten en stund senare är över ligger de i sängen och skåningen frågar Pella ”*Jag ska vara med som jag är?*” och fortsätter ”*Ja du fick ju en del schyssta scener där. Doggystyle, den var ju rätt schysst*”. I den sista scenen står de i lägenhetens kök, stämningen är obehaglig, skåningen mumlar ”*okej*” samtidigt som han tittar med osäker blick runt i rummet. När han efter ett tag lämnar lägenheten börjar kvinnorna skratta och Pella frågar ”*Hur känns det där?*”. Kvinnan i bild fortsätter skratta och imiterar skåningens röst och rörelser. Därefter säger hon ”*Det var det*”.

4.1.1 Analys av *Body Contact*

Analysen av både *Body Contact* och *Authority* kommer börja med en genomgång av de olika maktordningar vi valt att studera närmare. Maktordningarna kommer att avhandlas

var och en för sig. Varje del kommer att i dispositionen utgå från, men inte till punkt och pricka, de analysnivåer som Lindgren förespråkar. Efter att våra analyser av maktordningarna avklarats följer en analys av vad i *Body Contact* och *Authority* som kan vara kännetecknen feministisk pornografi.

”Ras”/ Etnicitet

I denna film möter vi tre personer. Alla tre är svensktalande. Den tredje personen, som antas hålla i kameran, får en roll i sammanhanget genom hennes röst som låter väldigt dominerande och självsäker. Kvinnan i bild är vit och blond/rödlätt och har ett typiskt skandinaviskt utseende men hennes härkomst blir aldrig bekräftad. Mannen är vit och har mörk behåring, också han har ett skandinaviskt utseende, men kan också ha ett icke skandinaviskt ursprung, detta framkommer inte. Han talar skånska då man kan anta att han varit bosatt en längre tid i Sverige. Båda karaktärerna klär sig på ett alternativt sätt, man kan inte sätta karaktärerna i olika samhällsklasser utifrån deras klädsel. Detta kan man då tolka som att skådespelarna ligger inom samma ram i ett klassperspektiv sett.

Vårt första möte med skåningen är under ett internetsamtal med kvinnan i bild. Det första intrycket av honom är viss självsäkerhet gällande både honom själv och hans könsorgan som han stolt visar upp i webbkameran. Med tanke på att de pratar med varandra utan att ha träffats innan ger en uppfattning av säkerhet gentemot varandra. Pella, som filmar, är också med på vad som ska hända och uppmuntrar till ett möte. Deras avseende med samtalet är att träffas för sexuellt umgänge, vilket bekräftar deras öppenhet till sex och kan tolkas som att de står utanför religiösa förpliktelser gällande sex innan äktenskap. Detta förstärker tanken om att alla tre kanske lever under samma klassförhållanden.

Under filmen pendlar de karaktärer som visas i bild mellan att ha makten över den andre och vara osäker gentemot den andre och hela situationen. Här kan vi påpeka att eftersom makten inte ges till bara en av deltagarna så blir deras roll gentemot varandra varken överordnad eller underordnad. Däremot den tredje personen, Pella, ger sken av att ha den mest dominerande kontrollen. Vi leker med tanken att Pella skulle vara en man med samma dominant språk, skåningen skulle vara en biffig, vit, medelålders man, kvinnan i bild skulle vara en ung, liten kvinna med asiatiskt ursprung och filmen skulle utspela sig på samma sätt. Dessa maktförhållanden skulle se helt annorlunda ut och känslan av filmen skulle bli mer av ett mainstreampornografiskt slag eller nästintill känslan av en våldtäkt. Med dessa tankar i minnet kan filmen *Body Contact*, i sin

nuvarande form, fungera med sin balanserande maktordning mellan man och kvinna och där de båda parterna kommer från samma klassförhållanden.

Kroppsform

Den manliga karaktären i filmen har en slank kroppsbyggnad som ändå befinner sig inom dagens kroppsideal. Det går att anta att hans längd är strax under den genomsnittliga för män. Hans hy är ljus och slät, inga tecken på finnar eller liknande och han har inte mycket hår på kroppen. Man skulle kunna säga att hans kroppsform uppfyller dagens ideal. Han är till en början klädd i en större rock och en typ av fiskarhatt. Hans rock ser en aning för stor ut för hans kropp då han får en mindre säker karaktär och hans hatt är nästan nerdragen över ögonen. Denna klädsel bär han när de först träffas och han ger ett mycket nervöst intryck. Detta kan tyda på att han kanske är rädd för att inte kunna uppfylla kvinnans sexuella behov eller känner att detta möte är någonting han vill hålla hemlig, därför klär han sig med nästintill maskerade kläder.

Den kvinnliga skådespelaren är smal och är något kortare än medelländen för en kvinna, men det är svårt att tyda. Hennes hy är blek och jämn och hon har inga finnar eller blemmor som syns. Hon använder inget smink och har en enkel, kortklippt frisyr vilket kan tolkas som att hon på vissa punkter ställer sig utanför dagens kvinnliga ideal där smink och långt hår ofta kan stå i fokus. Hon har inte mycket behåring, dock visas ingen antydning till rakade kroppsytor. Hennes klädsel kan tolkas som alternativ. Detta kan visa på att de båda karaktärerna till viss del tillhör samma kroppsideal. Man kan tolka det så att personerna i fråga får en omedvetet större acceptans gentemot varandras kroppar då denna akt möjligen hade sett helt annorlunda ut om de hade varit långt ifrån det ideal som idag råder. Hade maktordningarna förändrats om hon var 1.90 lång och överviktig eller han var 1.60 och underviktig? Om hon hade haft ojämn hy och mer kroppsbehåring eller om han var muskulös och helrakad? Maktbalansen mellan skådespelarna i *Body Contact* kan man acceptera eftersom bådaskroppens form tycks befinna sig inom ramen av vad som idag kan räknas som normerande.

Funktionalitet

De skådespelare vi träffar på i denna film har inte någon synlig funktionsnedsättning. Vi

kan inte uttala oss om att någon av dem har något osynligt handikapp,⁹⁴ men skådespelarnas kroppar är fullt dugliga för att utföra denna film.

Body Contact och feministisk pornografi

Det första man kan tolka som feministiskt i filmen *Body Contact* är att regissören är en kvinna. Hon har den makt att kunna bestämma vad som ska sägas och göras under filminspelningen. Det är hon som för historien framåt. I filmen blir hon också en skådespelare då hon pratar med skådespelarna i bild och berättar för dem hur de ska agera. Hennes karaktär i filmen är den mest dominanta av aktörerna då hon på olika sätt tillrättavisar sina medspelare.

Om man ser till filmens handling så är det de två kvinnorna som tar initiativet till ett sexuellt möte. Det är de två som har den ursprungliga makten över situationen och uppmanar skåningen att idka sex med kvinnan i bild. Detta gör att maktbalansen mellan kvinna och man jämnas ut och visar att även kvinnor kan vara i en dominant position gentemot en man. Detta rollbyte som sker under filmen kan tolkas som jämlikt eftersom det är en kvinna och man som pendlar mellan att ha makten. Dock blir känslan väldigt obekvämt när skåningen antas vara överordnad eftersom han sätter kvinnan i ett mycket underställt läge. Han varken tittar på henne eller tilltalar henne, förutom spontana beordringar, under och efter akten. Däremot talar han med Pella, då han frågar om han ser bra ut eller vilka ställningar som blir bäst. När akten är slut ligger skåningen i en avslappnad ställning, fortfarande utan att ge kvinnan någon blick. Hon ligger bredvid honom med lättat uttryck och tittar på honom. Här kan detta tolkas som att skåningen känner sig mest bekväm med att prata med Pella, den dominanta kvinnan, och ser den andra kvinnan bara som ett objekt att tillfredsställa sig själv med. Eftersom Pella nu är den som har kontrollen över situationen och filmen han är med i så ser han på henne med respekt och hon är godtagen att tala till. Man kan anta att hans självsäkra beteende också beror på att han blivit den aktiva mannen i förhållande till två kvinnor, att han på något sätt ställts i centrum och blivit huvudpersonen. Detta kan också föra tankarna till mainstreampornografi där kvinnan ofta är underordnad mannen⁹⁵ och de har penetrerande heterosex. Aktens sexställningar kan man också finna i den traditionella

⁹⁴ "Ett osynligt handikapp är ett handikapp som inte alltid är omedelbart uppenbart för flyktig betraktare. Handikappet är inte synligt för blotta ögat.", http://sv.wikipedia.org/wiki/Osynligt_handikapp 2009-12-18

⁹⁵ Andrea Dworkin, "Lögnen" i *Res Publica* Tema: Om pornografi (1999: nummer 43, maj), s. 5f

pornografen då man också i denna film mest fokuserar på manlig njutning.⁹⁶ T.ex. ingen klitorisstimulering eller smekningar på andra kroppsdelar förekommer i filmens sexuella umgänge, handlingar som skulle ge ett mer fokus också på kvinnans njutning.

Hela denna händelse skulle kunna tolkas som att kvinnorna vill testa mannens sexdrift och därmed tar kontakt med denne över internet för att se hur långt han är villig att gå för att få ligga med en kvinna. Man kan anta att kvinnorna också är medvetna om att han eventuellt kommer att visa en mer dominant sida om kvinnan låter sig domineras. I slutet av filmen förlöjligar de nämligen skåningen efter att han lämnat lägenheten och imiterar hans rörelser. Detta tyder på att de kanske innan akten hade en föreställning om hur denna situation skulle utvecklas. Utifrån denna tanke kan man säga att filmen *Body Contact* är feministisk porr då kvinnorna hela tiden har kontroll över honom. Om kvinnorna inte hade en baktanke med hans besök så kan man mer koppla dessa maktförhållanden till traditionell porr.

4.2 Authority

Authority har två skådespelare som båda är kvinnor. Denna film utspelar sig i ett förfallet hus någonstans i Berlin.

I den första scenen går en utav kvinnorna längs en gata med bestämda steg, hon har kort leopardmönstrad kjol, svart linne, blå hanskar och grova kängor. I nästa scen ser vi den andra tjejen, klädd som polis, också gå med bestämda steg längs en gata. Dessa två scener visas om vartannat. Sedan går den ena kvinnan, fortfarande med beslutsamma steg, in genom en grind och sprayar ”Fuck the police” på en husvägg. Kvinnan, klädd som polis, ser detta och springer efter henne. Hon jagar in henne i ett nedgången hus upp för en trappa, där de sedan byter roller och polisen istället blir fastbunden på en stol. Hon ger polisen örfilar och spottar henne i munnen och ansiktet. Hon sparkar omkull stolen och tvingar polisen att slicka på hennes känga. Ur hennes väska tar hon en kniv, drar den ner längs polisens skjorta och snittar upp hennes byxor i grenen. I nästa scen sätter hon sig på huk mitt emot polisen och tittar på henne men funderande blick. Sedan går hon fram till polisen igen och skär bort repen och befriar henne från stolen. Kvinnan sätter sig återigen på huk, fast nu bredvid polisen på stolen, och tänder en cigarett. Därefter sätter hon sig grensle över polisen och askar med cigaretten i hennes mun. Därefter sätter hon sig över polisens ansikte, drar undan trosorna och låter henne slicka hennes vagina. I nästa scen kysser de varandra och klär av sig ännu mer. Polisen tar

⁹⁶ Bergström, s 14

fram en batong, ger den till den andra karaktären. I nästa scen ser vi hur tjejen penetrerar polisen i anus med batongen samtidigt som hon stimulerar polisens klitoris. Efter detta kysser de varandra djupt och byter position. Polisen sätter handklovar runt deras handleder och kysser den andre i nacken. Sedan penetrerar hon den henne bakifrån med sina fingrar. Efter hennes orgasm masserar polisen försiktigt hennes bröst och de kysser varandra passionerat.

4.2.1 Analys av *Authority*

”Ras”/Etnicitet

De två skådespelare som vi möter i *Authority* är båda vita. Av allt att döma är de även av europeisk härkomst. De två karaktärerna presenteras direkt i filmen. Den ene är klädd i en tysk polisuniform med ett Berlin-emblem. Miljön de rör sig i är stadsmiljö och man kan tänka sig att de befinner sig i just Berlin. Då de både är vita, och blonda, och befinner sig i en europeisk stad kan man tänka sig att de har en europeisk, mycket möjligt tysk, härkomst.

Båda karaktärerna rör sig på ett bestämt sätt, med långa kliv och ett rejält kroppsspråk. De utstrålat pondus. En uniform kan ses som en maktsymbol⁹⁷ och i och med att en av karaktärerna är klädd i en polisuniform kan ses som ett uttryck för att hon har makt. Dock får man intrycket av att polisens uniform är aningen för stor. Detta drar ner känslan av att hon har makt. Att uniformen är för stor kan kanske tolkas som att rollen som makthavande polis är något som inte passar henne, att hon inte har den pondus som krävs för att klara av den rollen.

Att båda karaktärerna utstrålar pondus och att den enes uniform inte enbart ger ett intryck av makt, samt att de båda har samma ”ras” och, troligtvis, etnicitet gör att man får känslan av de deras maktförhållande är likvärdigt, den ena är inte i sig överordnad den andra. *Authority* är en pornografisk film med sadomasochistiska inslag. Man kan tänka sig att det var av vikt att de två karaktärerna till en början var likvärdiga i sina maktförhållanden. Ifall den ene var underordnad den andra, exempelvis genom att ha en annan ”ras”, skulle de från början ha ett ojämlikt förhållande till varandra. Detta skulle i

⁹⁷ Lisa Mattson och Linda Nilsson, *Omvårdnad på lika villkor i ett mångkulturellt samhälle*, examensarbete 15 hp på sjuksköterskeprogrammet, Malmö högskola (Malmö: Malmö högskola, 2006) s. 22

så fall kunna ha påverkat handlingen i filmen. Ur denna synvinkel kan det ha varit ett relevant val att välja två vita, europeiska karaktärer.

Kroppsform

Båda karaktärerna i *Authority* är smala med mycket lite behåring och har fasta kroppar med ganska tydliga muskler. Båda har slät hy och deras ansikten är princip fria från finnar, blemmor eller andra ojämnheter. Båda framstår även som långa. I flera av scenerna accentuerar ljussättningen kropparnas smalhet; revben, muskler, ben och linjer syns väldigt tydligt. Ett inslag som förekommer ett antal gånger i filmen är också att kameran följer kropparna lodrätt längs med kroppen. Denna åkning förstärker känslan av att kropparna är långa och smala och att de har långsmala, definierade muskler.

Inom mainstreampornografi är det vanligt med smala, hårfria kroppar.⁹⁸ Kropparna i mainstreamporren har dock även ofta extra definierade kvinnliga attribut, som stora bröst.⁹⁹ I *Authority* visas smärta, tunt behårade kroppar upp men det finns inte samma fokus på de kvinnliga attributen. Båda karaktärerna har ganska små bröst och deras läppar är inte särskilt tjocka. Istället finns det snarare fokus på det atletiska i kropparna. Musklerna tydliggörs och båda karaktärerna rör sig på ett smidigt sätt. Deras atletiska kroppar är ett ideal i sig men de lever inte till det nuvarande skönhetsidealet.

I de inledande scenerna är det svårt att könsbestämma polisen. Hon syns bara bakifrån i axelhöjd och med sitt korta hår och bestämda kroppsspråk skulle hon kunna uppfattas som en man. Ansiktet är fritt från make up och hon har relativt androgyna drag. Det är först när man får se hennes bröst och vagina som man kan vara riktigt säker på att polisen är kvinna. Båda karaktärerna visar upp pondus, makt och atletiska kroppar. Utifrån detta kan man se att karaktärerna inte betar sig och är traditionellt kvinnliga, de har snarare ett traditionellt manligt kroppsspråk. Man kan tolka detta som att karaktärerna i *Authority* bryter mot rådande normer och ideal gällande utseende och kroppar därför att de har ett traditionellt manligt kroppsspråk i sina kvinnokroppar. Detta gäller speciellt polisen som har en allmänt androgyn stil och inte är sminkad trots rådande konventioner om att kvinnor ska bära smink.

Funktionalitet

Så vitt man kan se har båda karaktärerna i *Authority* fullt funktionella kroppar. Man kan

⁹⁸ Bergström, s. 10

⁹⁹ Ibid.

dock inte utesluta att någon av dem har ett så kallat osynligt handikapp, precis som i *Body Contact*.¹⁰⁰ I fall någon av skådespelarna har en funktionsnedsättning är detta inget som på något sätt kommenterar, synliggörs eller uppmärksammas på annat sätt. Utifrån ett funktionalitetsperspektiv kan man tveklöst säga att *Authority* följer dagens ideal vad gäller funktionella kroppar.

Authority och feministisk porr

Filmen *Authority* är regisserad av en kvinna och feminist. I inledningen visas filmens båda aktörer, i olika klipp, gå med bestämda steg nerför en gata. Detta kan visa på självsäkerhet och pondus som traditionellt sett kanske inte är ett beteende som alltid accepteras för kvinnor. En av karaktärerna är ju också klädd som polis under de första scenerna vilket är en högre maktposition som oftast förknippas med manlighet.¹⁰¹ Hon bär inget smink och har inga kvinnliga kurvor som synliggör hennes kvinnlighet så det är här svårt att definiera hennes kön till en början. Den andra karaktären är en klottrare vilket också hör till en mansdominerad kultur.¹⁰² Eftersom karaktärerna är kvinnor med manliga attribut ställer de sig utanför dagens normer för vad som kännetecknas kvinnligt och manligt.

Under en scen i filmen penetreras polisen med en batong i anus. På batongen har det trätts på en kondom och detta avser att någon av kvinnorna måste burit med sig kondomen. Det kan eventuellt tyda på att någon av kvinnorna planerade att ha sex med en man och dennes sexuella identitet kanske då inte är självklar.

Skådespelarna är två kvinnor som idkar sex med varandra vilket leder till fokus på den kvinnliga njutningen. De ser på varandra med sensuell blick ett flertal gånger under filmen och koncentrationen på sin partners njutning blir bekräftad. I mainstreamporren ligger fokus på manlig njutning, även om det är lesbisk pornografi ligger fokus också där på manlig njutning men då hos åskådaren, den manliga blicken.¹⁰³ Karaktärerna i *Authority* tittar aldrig heller in i kameran under akten utan är helt fokuserade på varandra, detta är också en olikhet med den traditionella pornografin där kvinnorna oftast tittar in i kameran och möter blicken med publiken.¹⁰⁴ Deras kyssar är innerliga

¹⁰¹ *Män och våld – en skriftserie om män och jämställdhet*,

<http://www.mfj.se/upload/mfj/files/manochvald.pdf>, besökt 2009-12-19

¹⁰² Jacob Kimvall, ”Malmö visar prov på tolerans” (Internetsersurs, publicerad i den elektroniska tidsskriften Fria Tidningen 2009-06-16, senast besökt 2009-12-19)

¹⁰³ Johansson och Hammarén, s 28

¹⁰⁴ Bergström, s. 14

och äkta och de visar en ömsesidighet gentemot varandra. Till skillnad från mainstreamporren, där akten oftast avslutas när mannen fått utlösning,¹⁰⁵ så avslutas inte sexet i denna film med orgasm utan den får ta tid för att sedan mynna ut i ett lugn. Karaktärernas orgasmer i *Authority* är vända inåt, alltså kvinnans njutning är vänd inåt mot ens egen känsla.¹⁰⁶ Deras genuina ansiktsuttryck ger bekräftelse på riktiga orgasmer och äkta njutning.

I den avslutande scenen syns det att en av kvinnorna har hår under armarna. Ett ideal inom dagens traditionella porr är att kvinnorna ska vara rakade, helst över hela kroppen.¹⁰⁷

Authority skiljer sig på många sätt från dagens mainstreamporr och innehåller material som tyder på en mer jämställd ordning. Denna film kan på många olika sätt definieras som en feministisk porrfilm.

5 Resultat

5.1 *Body Contact, Authority* och intersektionalitet

Både *Body Contact* och *Authority* är filmer med endast vita, unga, smala personer utan synliga funktionshinder som skådespelare. Ingen av filmerna ifrågasätter, problematiserar eller på annat sätt synliggör frågor kring maktordningar som rör ”ras”, etnicitet, kroppsideal eller kroppars funktionalitet. Detta är särskilt intressant då båda filmerna har en handling som tar upp makt och visar upp makt som något flytande, något som kan förändras och att personer i ett läge kan vara underordnade för att i nästa ha en maktposition. Det är också intressant utifrån att feminism är en ism som har fått utstå kritik för att den inte problematiserar ”ras” och etnicitet.¹⁰⁸ Ur ett tredje perspektiv är det anmärkningsvärt att två feministiska filmer som ingår i samma kortfilmsantologi bara visar upp kroppar som faller inom dagens kroppsideal. Feminismen har fört en hård kritik mot bland annat smalhetsideal¹⁰⁹ men när dessa feministiska filmskapare gör film väljer de att visa upp kroppar som är just smala. Kanske kan man också säga att det

¹⁰⁵ Hirdman, 2006, s 75

¹⁰⁶ Mia Engberg, föreläsning på Arbetets museum, Norrköping 2009-12-10

¹⁰⁷ <http://vard.vgregion.se/sv/Undersokningar--behandlingar/Undersokningar/Sjukvardsradgivningen/?CatId=22483&ChapId=22485>, Besökt 2009-12-19

¹⁰⁸ de los Reyes och Mulinari, passim

¹⁰⁹ Bergström, s 14. Bergström skriver att ”porren förmedlar de normer och ideal vi har i samhället i stort om än med tydligare schabloner...” Då slankhet är ett av de främsta skönhetsidealen som nu råder, kan man anta att även detta speglas i pornografin.

ingår i dagens skönhetsideal att ha en till synes funktionsduglig kropp. Även här följer dessa feministiska porrfilmer dagens normer. Detta kan ses som extra anmärkningsvärt då *Dirty Diaries* även har ambitionen att vara ett queer och nyskapande projekt samtidigt som den svenska queerrörelsen fått utstå kritik för att man inom den inte problematiserar och synliggör funktionshindrade.¹¹⁰

Faktum är att *Body Contact* och *Authority* inte är ensamma i *Dirty Diaries* om att vara så normativa. I hela antologin syns bara en person med annan hudfärg än vit, bara en tydligt överviktig person är med och ingen alls med en tydlig funktionsnedsättning.¹¹¹

Varför är det då på detta sätt? Ett feministiskt, nyskapande och queert filmprojekt som i slutändan uppfyller alla ideal gällande ”ras”/etnicitet, skönhet och kroppars funktionalitet. När vi ser på *Body Contact* och *Authority* i ljuset av de intervjuer vi gjort med regissörerna till filmerna kan vi dock se reflektioner, tankar och problematiseringar av valet att göra filmerna vita, smala, unga och kroppsfunctionella. Eller ”valet” är kanske inte rätt ord, för var det ett val som regissörerna gjorde? Marit Östberg påpekar i vår intervju med henne att *Authority* är väldigt normerande. ”*Den är ju väldigt vit och slank... den är ju väldigt normerande i hur man bör se ut. Alltså blonda, smala vita*”. Hon fortsätter med att berätta om svårigheten i att hitta skådespelare, att man som regissör helt enkelt får nöja sig med de som ställer upp – man är inte i en position att göra ett mer aktivt val: ”*Jag måste helt enkelt ta... de som vågar visa sina kroppar, de som är självklara i världen... de som vågar visa upp sina kroppar och sin sexualitet.*” Man kan tolka Östberg som att hon menar att de som är ”självklara i världen, de som vågar visa sina kroppar” är de som är i maktposition. Med andra ord de som lever upp till de idag rådande idealen vad gäller kroppar och skönhet. Vidare i intervjun berättar Marit Östberg att hon gärna skulle göra pornografi som synliggjorde flera maktordningar, exempelvis funktionalitet eller etnicitet.

Body Contact och *Authority* är normativa filmer ur de maktordningar vi har problematiserat. På frågan om vilka maktordningar av ”ras”/etnicitet, kroppsideal och kroppsformer, kroppars funktionalitet som synliggörs, och/eller problematiseras i filmerna blir svaret, helt enkelt, ingen av dem. Men det är inte hela svaret. I svaret ”ingen av dem” ryms frågor om vilka filmer som faktiskt är möjliga att göra. Här finns

¹¹⁰ Ljuslinder, s.1 samt Denise Malmberg

¹¹¹ On your back woman!, *Dirty Diaries*, Wolfe Madam

en djupare fråga om makt – frågan blir inte ”varför visar inte regissörer upp fler typer av människor och kroppar i feministisk pornografi?” utan snarare ”varför känner kanske inte alla människor att de kan medverka i en feministisk porrfilm om de så önskar?”. Vi tror nämligen att Marit Östberg är något på spåret. Det kan finnas en önskan att göra filmer som mer tydligt reflekterar kring olika maktordningar, det kan finnas en önskan att se filmer som reflekterar kring olika maktordningar – men det kanske inte finns människor som känner sig bekväma nog att skådespela i dessa filmer, på grund av att dessa personer redan är i en underordnad position.

Vad är hönan och ägget? Om ingen feministisk porrfilm visar upp personer med funktionshinder, med annan hudfärg än vit, med annan etnicitet än en europeisk, vem kommer då våga ställa upp i en film som faktiskt visar dessa personer? Porr är ett känsligt ämne. Pella Kågerman berättar bland annat i intervjun att den manlige skådespelaren i hennes film känt att personer tittat konstigt på honom efter filmen släppts och han har själv satt det i relation till sin roll i *Body Contact*. En vit, ung, smal, svensk, icke-funktionsnedsatt man, det vill säga en person högt upp i alla maktordningar vi problematiserat, känner att han får ”konstiga blickar” efter att ha medverkat i en feministisk porrfilm. Kan man kanske då tänka sig att person längre ner på skalan skulle få utstå ännu mer, eller känner att det finns en risk att hon/han skulle få utså mer?

Body Contact och *Authority* är försök till att göra nyskapande porr med feministisk, jämställd, grund. Något som man missat är att problematisera och synliggöra andra maktordningar. Kanske hade man inte den ambitionen. Men det verkar finnas en ambition att i framtiden fortsätta arbetet med att förändra porren. Kanske kommer porr som synliggör maktförhållanden gällande ”ras”/etnicitet, skönhets- och kroppsideal och funktionalitet vara nästa steg?

5.2 Vad kännetecknar feministisk pornografi utifrån filmerna?

Om man utgår från de kriterier för feministisk porr som tidigare nämnda *The feminist porn awards* satt upp för vad som är feministisk porr kan man helt klart säga att *Authority* uppfyller alla de kriterierna – en kvinna har regisserat filmen, det är bara kvinnor som skådespelar i den och det finns ett stort fokus på deras njutning samtidigt som den skiljer sig från mainstreamporr på flera sätt, vilket vi visat i analysen av den.

Body Contact skulle kunna vinna pris i galan då den uppfyller det första och kanske också det sista kriteriet, men den visar inte upp särskilt mycket kvinnlig njutning.

Om vi tänker oss att vi ska ställa upp kriterier för vad som är feministisk porr, ungefär på samma sätt *The feminist porn awards* gjort men att vi skulle utgå från vad som skildras i och hur *Body Contact* och *Authority* gjorts, hur skulle dessa kriterier då se ut? Vi kommer nedan att utgå från de analyser vi gjort av filmerna.

- Regissören ska vara kvinna

Båda regissörerna till *Body Contact* och *Authority* är kvinnor. Detta var ett krav för att de skulle få göra bidrag till *Dirty Diaries*. Inom mainstreamporren är män i klar majoritet vad gäller regissörer. Att en kvinna regisserar pornografin kan ses som ett försök att komma förbi den manliga blicken och kan därför vara relevant när man försöker göra feministisk porr.

- Kvinnor ska ha en bärande roll i handlingen

I båda filmerna har kvinnor de viktigaste rollerna i filmen. I *Authority* är det som sagt bara kvinnor med och i *Body Contact* har den kvinnliga regissören den mest dominanta rollen. Mainstreamporren har fått kritik för att den objektifierar kvinnor, kvinnans roll har varit att bara finnas för mannen, att vara passiv. Om kvinnan har en bärande roll i handlingen i filmen, om hon för handlingen framåt, kan man se det som ett försök att komma ifrån objektifieringen. En aktiv kvinna kanske har större chans att ses som ett subjekt än en passiv. Ifall man vill göra ett tydligt alternativ till mainstreamporr kan det vara relevant att försöka komma ifrån den manliga blicken och aktivt arbeta för att kvinnan inte ska objektifieras i filmen.

- Kvinnor bekräftar varandra

I båda filmerna söker kvinnorna varandras blickar och bekräftar varandra. Det är kvinnor emellan som det största samspelet pågår. Att kvinnor söker bekräftelse hos varandra istället för från män kan ses som en feministisk strategi, enligt oss.

Kvinnan sätter sig då i en position där hon gör den manliga blicken onödig och visar upp sig och sina medkvinnor som subjekt. Om man vill göra feministisk porr kan det vara en idé att visa upp en feministisk strategi, det vill säga ett sätt som man kan arbeta sig ifrån ett ojämnt samhälle. Att visa att kvinnor kan bekräfta varandra och inte är i behov av mäns bekräftelse kan ses som en sådan strategi.

- Makt är något flytande

I både *Body Contact* och *Authority* visas det upp möjligheter för samma person att vara i olika maktpositioner. Maktpositionen mellan karaktärerna i *Authority* skiftar ett par gången under filmens gång, likaså mellan de två skådespelare som syns i bild i *Body Contact*. Man kan tänka sig att detta är en viktig ingrediens i feministisk pornografi för att man ska visa upp kvinnors möjlighet att ha och ta makt och möjligheten att i en sexuell situation ”ge bort” sin maktposition för en stund, för att sedan kunna ”ta den tillbaka”. Det vill säga att man inte blir kvar i en underordnad maktposition enkom för att man under en sexuell aktivitet varit underordnad.

- Kvinnor initierar sex

I dagens samhälle finns många normer vad gäller sex och sexualitet. En av dessa är att kvinnor inte ska ta initiativ till en sexuell kontakt. Att visa att kvinnor kan ta initiativ till en sexuell kontakt kan vara relevant i en feministisk porrfilm därför att den utmanar rådande normer om vad kvinnor bör och inte bör göra. I både *Body Contact* och *Authority* initierar kvinnor sexuella kontakter och sexuella handlingar.

Filmerna *Body Contact* och *Authority* är väldigt olika varandra. Egentligen har filmerna mycket lite gemensamt utöver de saker som alla kortfilmerna i *Dirty Diaries* har gemensamt, det vill säga bland annat att de beskrivs som feministisk porr, att de är gjorda av kvinnor och de är filmade med mobiltelefonkamera. Att två så olika filmer kan hamna under samma genre är intressant. När vi har utrett vad i filmerna som kan ses som feministiskt har vi dock sett att det finns gemensamma beröringspunkter mellan filmerna. Om *Body Contact* och *Authority* kan beskrivas som feministisk porr så skulle man kunna se det som att det som är feministiskt i de filmerna som de har gemensamt är en grundstomme för vad som är feministisk pornografi. De fem kategorier som vi nu presenterat kan kanske ses som denna grundstomme. Vi frågade oss vad som kan känneteckna feministisk porr utifrån filmerna *Body Contact* och *Authority*. Svaret blir att kännetecknen för feministisk porr är att materialet är gjort av kvinnor, att det visar upp kvinnor som initierar sex, bekräftar varandra och har en bärande roll i porren samtidigt som det visar upp maktpositioner som något som är flytande och kan förändras.

5.3 Sammanfattning

Syftet med vårt uppsatsarbete var att undersöka om den feministiska pornografin problematiserar och synliggör andra maktordningar än kön, genus och sexualitet. Vi har lagt fokus på maktordningar gällande ”ras”/etnicitet, kroppars funktionalitet samt

kroppformer och utseende. Vårt syfte har också varit diskutera begreppet feministisk pornografi och undersöka vad det egentligen är. Vi har valt att göra en kritisk diskursanalys för att undersöka dessa filmer. Vi har utgått ifrån Norman Fairclough och Simon Lindgrens teorier och metoder gällande kritisk diskursanalys.

Vi har i vår analys kommit fram till att i filmerna *Body Contact* och *Authority* ges inget utrymme åt frågor gällande varken ras/etnicitet, kroppars funktionalitet eller kroppformer och utseende. Vi har även kommit fram till att de båda filmerna har vissa gemensamma beröringspunkter och att man utifrån dessa beröringspunkter kan ge förslag på vissa aspekter som skulle kunna känneteckna feministisk pornografi.

5.4 Avslutande diskussion

Feministisk pornografi är ett ämne som engagerar. Under arbetet med denna uppsats har vi även producerat en utställning om begreppet feministisk porr på Arbetets museum i Norrköping. Utställningen drog kring 500 personer och väckte både glädje och lust, irritation och obehag. Framförallt väckte utställningen diskussioner. Även vi har diskuterat. Vi har fått en praktisk övning i att tala om pornografi och sexualitet, både under arbetet med utställningen och med denna uppsats. Vi tror att det är bra att kunna prata öppet om både sex och porr eftersom dessa ämnen berör alla människor på ett eller annat sätt.

Dirty Diaries, och filmerna från den som vi undersökt, kanske inte är ett klockrent exempel på feministisk porr. Men projektet har satt porren och den feministiska porren på dagordningen. Man har börjat prata porr i större utsträckning, folk vågar fråga, prata och tycka. Det har genomförts försök att göra feministisk porr i Sverige förut, men det är först nu som den fått genomslag och uppmärksamhet. Feministisk porr ligger i tiden.

Vi tror att framtiden ser ljus ut för den feministiska porren. Vi tror att den feministiska porren kommer att fortsätta finnas och utvecklas. Den kommer kanske inte ensam regera, men den kommer minst stå sida vid sida med mainstreamporren. Vi kan tänka oss, och vår förhoppning är att mainstreamporren lär sig av den feministiska porren. Att man i porrbranchen öppnar upp för nya sätt att göra porr. Vi hoppas också att den feministiska porren utvecklas och blir ännu bättre. Kanske börjar man problematisera andra maktordningar. Vi hoppas också att den feministiska porren är ett steg, eller flera, på vägen mot kvinnans sexuella frigörelse. Att den fortsätter visa upp kvinnor som kåta, glada, sexuellt initiativtagande, medvetna om och mer fria och trygga

i vår sexualitet. Kanske kommer vi en dag till och med i en porrfilm få se närbilder på kvinnans kön när hon får orgasm medan en leende man förföriskt tittar rakt in i kameran. Kanske kommer vi en dag ha ett bra namn på kvinnans kön. Det hoppas och tror vi.

Litteratur

Litteratur

Andersson, Mattias (2005). *Porr – en bästsäljande historia*, Stockholm: Prisma.

Bergström, Maria (2006). *Koll på porr – skilda röster om sex, pornografi, medier och unga*, Stockholm: Medierådet.

de los Reyes, Pauline & Mulinari, Diana (2005). *Intersektionalitet*, Malmö: Liber.

Gemzöe, Lena(2004). *Feminismer*, Stockholm: Bilda.

Gillham, Bill (2008). *Forskningsintervjun: tekniker och genomförande*, Lund: Studentlitteratur.

Hirdman, Anja (2004). *Vad har mitt liv med Lilja att göra?* Medialiserad sexualitet, Stockholm: Svenska filminstitutet.

Lindgren, Simon(2005). *Populärkultur*, Malmö: Liber.

Löfgren Mårtenson, Lotta & Månsson, Sven-Axel (2006). *"Sex överallt, typ?!" - om unga och pornografi*, Stockholm: Gothia.

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod* Lund: Studentlitteratur.

Internet

Engberg, Mia. *Fler kvinnor borde göra porrfilm*,
Tillgänglig via: www.newsmill.se [2009-12-20]

Florin, Ola, Lundquist, Daniel, Stenstam, Eva & Viklund, Klas. *Vad har mitt liv med Lilja att göra?*

Tillgänglig via: <http://www.sfi.se/sv/filmiskolan/Publikationer1/Vad-har-mitt-liv-med-Lilja-att-gora/>[2009-12-20]

Franzon, Carin. *Positiv porr som släpper på det kravfyllda*,
Tillgänglig via: www.sydsvenskan.se[2009-12-20]

Frey, Anna. *Intervju med Mia Engberg: Feministisk porr vill skaka om* " Dagens Nyheter
Tillgänglig via: www.dn.se[2009-12-19]

Jansson, Jerker & Åbom, Anders. *Män och våld – en skriftserie om män och jämställdhet*,
Tillgänglig via: <http://www.mfj.se/upload/mfj/files/manochvald.pdf>[2009-12-19]

Kimvall, Jacob. *Malmö visar prov på tolerans*.
Tillgänglig via: www.fria.nu/artikel/79954[2009-12-21]

Ljuslinder, Karin. *Att vara kvinna och ha funktionshinder - en studie av SVT:s gestaltning av funktionshindrade personer 1956 - 2000*

Tillgänglig via: http://www.nordicom.gu.se/mr/iceland/english/groups/18_Imagesofgender.htm [2009-12-21]

Malmberg, Denise. *Kropp och sexualitet. Könsteoretiska perspektiv på handikapp och funktionshinder.*

Tillgänglig via: <http://194.47.65.210/hum/publ/humanetten/nummer10/index.html> [2009-12-20]

Nationalencyklopedin, www.ne.se [2009-12-21]

Svenska Filminstitutets filmdatabas,

Tillgänglig via: <http://www.sfi.se/sv/svensk-film/Filmdatabasen/?type=MOVIE&itemid=66210&ref=%2ftemplates%2fSwedishFilmSearchResult.aspx%3fid%3d1225%26epslanguage%3dsv%26searchword%3dDirty+Diaries%26type%3dMovieTitle%26match%3dBegin%26page%3d1>, [2009-12-20]

Östberg, Marit. *Nu kör vi!*

Tillgänglig via: www.ottar.se [2009-12-20]

Tidskrifter

Re:public service, nr 12 2009

Res Publica Tema: Om pornografi nr 43 1999

Uppsatser

Lidman, Katarina (2007). *Vilken kvinna*, Examensarbete 15 hp i biblioteks- och informationsvetenskap Bibliotekshögskolan, Högskolan i Borås.

Mattson, Lisa & Nilsson, Linda (2006). *Omvårdnad på lika villkor i ett mångkulturellt samhälle*, examensarbete 15 hp på sjuksköterskeprogrammet, Malmö högskola

Niklasson, Johanna (2007). *Feministisk pornografi?*, C-uppsats vid Forum för genusvetenskap och jämställdhet, Linköpings universitet.

Peterson, Marcus (2006). *Porr är till för dem som vill se det – vill du inte se porr så titta inte* C-uppsats, socialarbetet med barn och unga, Socialhögskolan.

Källa

Filmer

Mia Engberg (2009). *Dirty Diaries*

Pella Kågerman, *Body Contact*

Marit Österberg, *Authority*

Muntlig källa

Intervju med Marit Österberg, 2009-11-17

Intervju med Pella Kågerman, 2009-11-27

Föreläsning på Arbetets museum Norrköping, Mia Engberg, 2009-12-10

Bilagor

Bilaga 1 - Intervjufrågor

I intervjun så utgick vi från 9st frågor.

- Vad ville du förmedla med din film?
- Vad ville du uppnå med din film?
- Vilken är din films målgrupp?
- Hur tänkte du kring valet av regissör till filmerna i *Dirty Diaries*?
- Du är både regissör och skådespelare. Berätta om det.
- Problematiserar du maktordningar i din film? I så fall vilka?
- Har du funderat kring normer gällande kroppar i din film? Hur?
- Hur definierar du feminism?
- Hur definierar du pornografi?
- Hur definierar du feministisk pornografi?

Bilaga 2 - Dirty Diaries manifesto

Manifestet är hämtat från www.dirtydiaries.se

1. Beautiful the way we are
2. Fight for your right to be horny
3. A good girl is a bad girl
4. As nasty as we wanna be
5. Legal and free abortion is a human right
6. Fight the real enemy!
7. Stay Queer
8. Use protection
9. Do It Yourself